

Наталія Ковалевич

студентка 1 курсу ОС «Магістр» спеціальності

«Фінанси, банківська справа та страхування»

Науковий керівник: **Долженко І. І.**,

к.е.н., доцент кафедри фінансів,

Національний університет біоресурсів і природокористування України,

м. Київ

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ BEPS В УКРАЇНІ

Світовий скандал про офшорні компанії у квітні 2016 року призвів до витоку інформації про керівників держави України, міністрів, державних чиновників і їхніх родичів, що зареєстрували свій бізнес (фірми і торгівельні марки) на території інших юрисдикцій держав (Кіпр, Панама, Британські Віргінські Острови), які через різні схеми сплачують податки в цих країнах, призводячи до подальшої стагнації економіку країни. Однак український бізнес з метою захисту своєї власності від корумпованої влади і рейдерів розміщує в «податкових гаванях» (tax haven), насамперед, материнські компанії, коли виведення і збереження активів домінує над податковою оптимізацією, тоді як розвинені країни реєструють в офшорах лише філії компаній. Крім цього, наявні й проблеми оподаткування інтегрованих корпоративних структур (ІКС) в Україні з міжнародною діяльністю, які отримують податкові пільги і мінімізують свої втрати та ризики, користуючись послугами офшорних компаній.

Для боротьби з розмиванням податкової бази міжнародна спільнота досить уважно вивчала питання, пов'язані з агресивним податковим плануванням і рівнем податкового навантаження міжнародних компаній, що зумовлено швидким темпом глобалізації та розвитком цифрової економіки. Разом із використанням відмінностей у податковому трактуванні міжнародних угод у різних юрисдикціях це призвело до зростання кількості випадків, коли

здійснення міжнародних операцій оподатковуються податком на прибуток організацій за низькою ставкою або взагалі не оподатковуються.

Враховуючи проблеми щодо такої податкової невизначеності у 2012–2013 роках міжнародна спільнота на саміті G 20 у м. Лос Кабосі (Мексика) 18–19 червня 2012 р. ухвалила Декларацію лідерів держав G 20, якою визнано необхідність запобігання розмиванню податкової бази та виведенню прибутків із під оподаткування. 12 лютого 2013 р. для реалізації прийнятої ухвали Організацією Економічного Співробітництва і Розвитку (далі ОЕСР) опубліковано звіт Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) («Про розмиття (ерозію) податкової бази та виведення прибутків із-під оподаткування») (рис. 1).

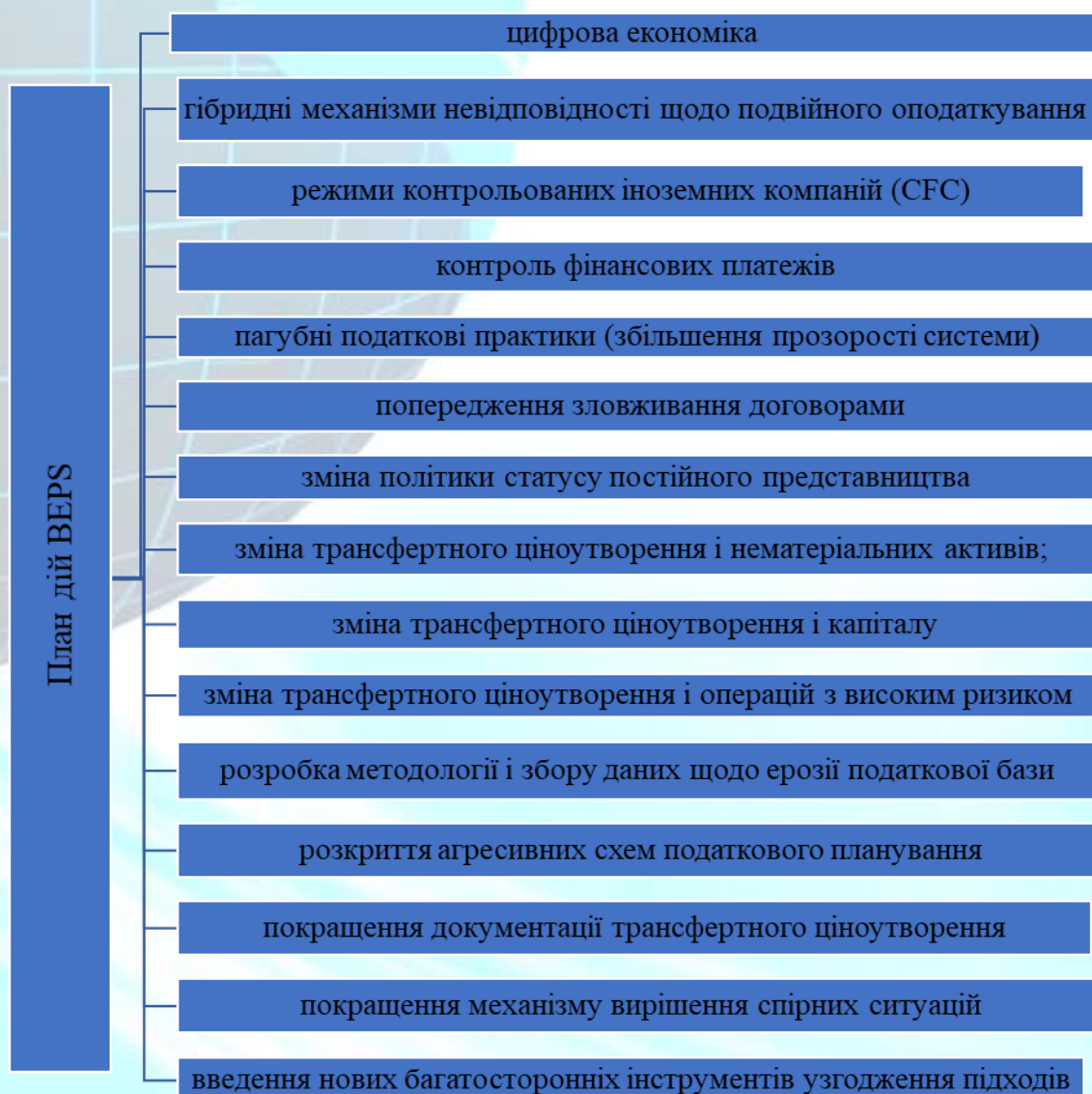

Рис. 1. План дій BEPS.

Щодо визначення поняття BEPS, то П. Лове розглядає його як: «розмивання», яке стосується зменшення національних баз оподаткування. «Переміщення прибутків» є одним із шляхів для його реалізації, і компанії використовують численні схеми для переміщення прибутків за межі держави з метою отримання переваг податкових ставок, які є нижчими порівняно з тією державою, де такий прибуток сформувався» [1].

Поняття «розмивання оподаткованої бази й виведення прибутку з-під оподаткування» (BEPS) стосується стратегій податкового планування, у яких використовують прогалини та неузгодженості у національному та міжнародному податковому законодавстві з метою штучного переміщення прибутків до територій з низьким або нульовим рівнем оподаткування, у яких економічна діяльність невелика або зовсім відсутня. Це призводить до зменшення або уникнення зобов'язань зі сплати податку на прибуток. Практика BEPS зачіпає всі країни, проте особливо великий вплив вона справляє на економіки, що розвиваються, у зв'язку з їх високою залежністю від податку на прибуток підприємств, зокрема, мультинаціональних корпорацій (МНК).

З 1 січня 2017 року Україна також приєдналася до Програми розширеного співробітництва в рамках ОЕСР та взяла на себе зобов'язання імплементувати так званий Мінімальний стандарт Плану дій BEPS – обов'язкові чотири заходи із п'ятнадцяти запропонованих. Імплементация Мінімального стандарту Плану дій BEPS дозволить ефективно протидіяти агресивному податковому плануванню, розмиванню податкової бази і виведенню прибутку з-під оподаткування. Мінімальний стандарт – це обов'язкові 4 із 15 кроків, які мають бути реалізовані кожною країною-учасницею (рис. 2).

Тому необхідне розширення бази оподаткування шляхом розроблення і налагодження механізмів залучення капіталів, які обслуговують тіньову економіку, до легального обігу, що є головним завданням зміцнення ресурсної бази та реалізації реформ. У цьому аспекті збільшити бюджетні надходження можна шляхом залучення до української економіки коштів, які виводяться за

межі України, але формуються й нагромаджуються під час здійснення економічної діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання.

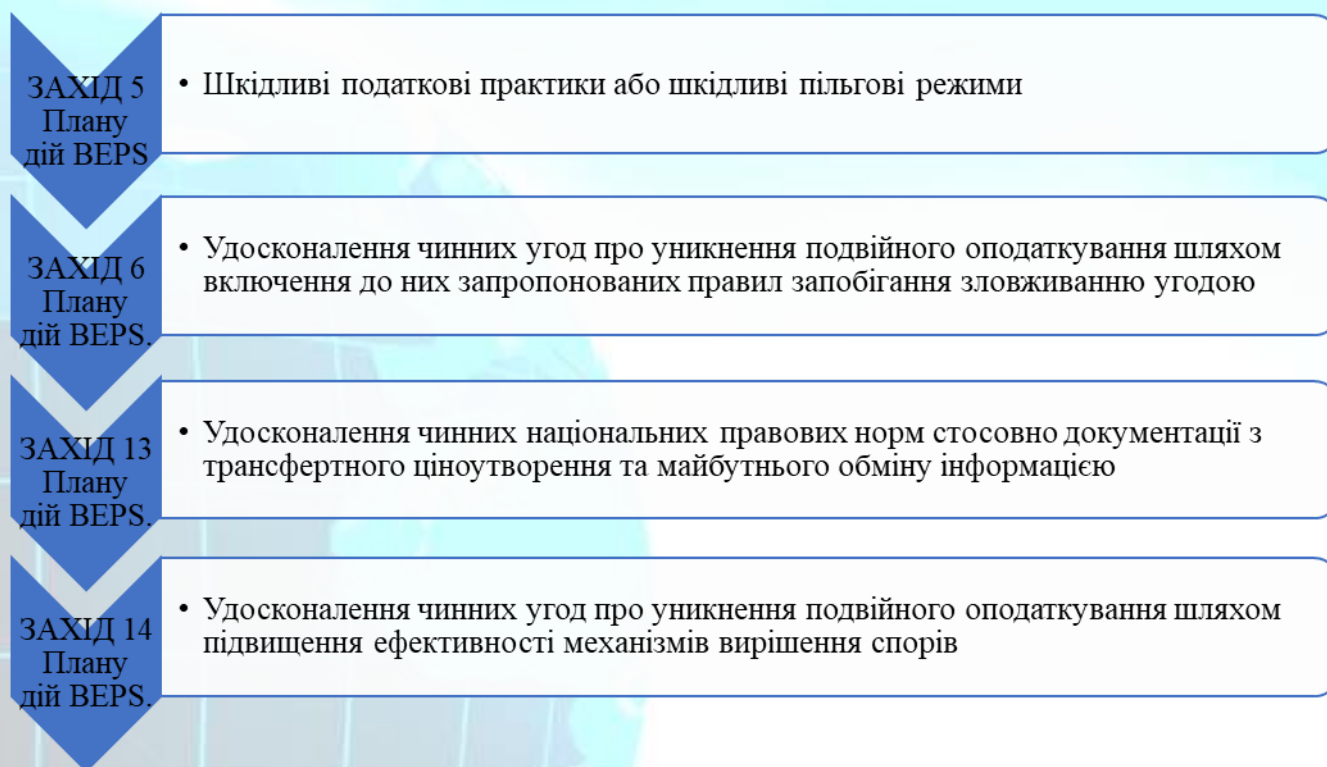

Рис. 2. Мінімальний стандарт Плану дій BEPS в Україні.

Таким чином, перед упровадженням плану BEPS в Україні вітчизняним законотворцям, насамперед, потрібна нова концепція податкової реформи, яка не буде заганяти будь-який бізнес у «тінь», а реально стимулюватиме розвиток економіки країни з подальшим проведенням реформи Державної фіскальної служби, зменшивши податковий тиск на добросовісних платників податків; треба удосконалити податкове законодавство та узагальнити практику розгляду судами податкових спорів. Саме ці заходи формально підтвердять прагнення держави до ведення нової податкової політики та сприятимуть репутації України як інвестиційно привабливої держави.

Список використаних джерел

1. Love P. BEPS: why you're taxed more than a multinational / OECD Insights [Electronic resource]. – Modeo faccess : <http://oecdinsights.org/2013/02/13/beps-why-youre-taxed-more-than-a-multinational/>.

2. Курілов Є. Приєднання України до Плану BEPS [Електроний ресурс] / Є. Курілов, В. Кругляк // «Вісник» . – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100006198-priyednannya-ukrayini-do-planu-beps>

3. Про заходи щодо протидії зменшенню податкової бази і переміщенню прибутків за кордон. – Указ Президента України від 28.04.2016 р. № 180/2016 [Електроний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180/2016>